

”Det ny ståsted” i Jobcenter Viborg

Nærværende notat er tænkt som en del af oplægget til Social- og Arbejdsmarkedsudvalgets temadrøftelse den 31. marts 2015.

Notatet er baseret på de sommer- og julebreve, jobcenteret i forbindelse med frikommuneforsøget siden 2012 har udsendt til relevante samarbejdspartnere. Her har formålet været at orientere om frikommuneforsøget og de ændringer, det har betydet for indsatsen over for ledige og sygemeldte. Dels en mere individuel tilgang, dels et ønske om at inddrage borgerne mere og give dem mere ansvar.

Allerede inden frikommuneforsøget havde Viborg Kommune imidlertid gjort sig overvejelser om en mere bevidst tilgang til beskæftigelsesindsatsen, men det var frikommuneforsøget, der for alvor gjorde en ny praksis mulig.

Således vedtog Beskæftigelsesudvalget allerede i 2009 en række principper for, den lokale udmøntning af beskæftigelseslovgivningen.

Grundlæggende for disse principper er tilliden til at de ledige og sygemeldte selv ønsker at komme tilbage i job, at borgerne skal have mere ansvar i deres egen sag, og at jobcenterets kun tilbyder den hjælp, der er relevant og kan gøre en positiv forskel.

Overordnede politiske principper for beskæftigelsesindsatsen i Viborg Kommune

- Jobcenterets indsats skal tage udgangspunkt i borgeren og på relevant vis understøtte borgerens tilbagevenden til arbejdsmarkedet (selvforsørgelse)
- Jobcenterets indsats skal tage udgangspunkt i, at borgeren er motiveret for at vende tilbage til arbejdsmarkedet, og er indstillet på at gøre, hvad han eller hun kan for at dette mål kan nås
- Jobcenterets indsats skal tilrettelægges ud fra et mindsteindgrebsprincip sådan at forstå, at borgeren tager mest muligt ansvar for sin egen sag og opgavens løsning, og at jobcenteret kun tilbyder hjælp i det omfang, det vurderes at være relevant og af betydning for opnåelse af det ønskede mål.
- Jobcenterets indsats skal foruden at være umiddelbart relevant for borgeren og dennes tilknytning til arbejdsmarkedet tage sigte på at borgeren via opkvalificering og uddannelse opnår de bedste muligheder for at bevare en fast tilknytning til arbejdsmarkedet
- Særligt i forhold til unge – som vurderes at have relativt stort uddannelsespotentiale - skal indsatsen tage sigte på uddannelse som en måde at sikre en varig tilknytning til arbejdsmarkedet.
- Jobcenterets indsats skal ud fra et relevanskriterium tilrettelægges tættest muligt på arbejdsmarked og med inddragelse af virksomheder eller det ordinære uddannelsessystem:
- Alle borgere skal som udgangspunkt altid være i et tilbud.

Frikommuneforsøget og ”Det ny ståsted”

Det var ovenstående principper, der lå til grund, da det daværende beskæftigelsesudvalg i 2011 og 12 søgte og fik godkendt frikommuneforsøget med titlen **”Medborgerskab kombineret med enkel/overskuelig model for kontakt og aktivering”**.

Forsøgets dobbelte formål er

- at kvalificere indsatsen så borgerne oplever sig inddraget, tager ejerskab og bidraget til at indsatsen bliver meningsfuld
- at frigøre administrative ressourcer og at omprioritere ressourcer fra de meget selvhjulpne til målgrupper med større behov

Med status som frikommune fik jobcenteret fritagelse fra en væsentlig del af lovgivningens meget faste regler for, hvornår jobcenteret skal have kontakt med borgerne, hvornår borgerne skal aktiveres og i hvor lang tid.

Herefter blev det i langt højere grad muligt at give borgerne tilbud efter behov og relevans i overensstemmelse med de politisk vedtagne principper.

Jobcenterets ny ståsted

I jobcenteret siger vi, at vi har indtaget et nyt ståsted. Udgangspunktet er troen på, at borgerne - de ledige og sygemeldte - har både viljen og evnen, når blot vi som myndighed kan anvise mulighederne.

I praksis prøver vi at give borgerne mere indflydelse på deres syge- eller ledighedsforløb, men også mere ansvar.

Således gives de mest "selvhjulpne" borgere relativt store frihedsgrader i arbejdet med at skaffe sig tilbage i arbejde, mens borgere, der er meget lidt selvhjulpne, har en hyppigere kontakt med og i højere grad aftaler deres forløb med jobcenteret.

I alle tilfælde orienteres borgerne om jobcenterets muligheder for at hjælpe. F.eks. hjælp til jobsøgning, men også tilbud, der adresserer fysiske, psykiske, sociale eller andre udfordringer, som hindrer borgeren i at vende tilbage i arbejde.

Vi tilstræber at engagere borgerne og mobilisere deres egne ressourcer og vi prøver - i et mere langsigtet perspektiv - at styrke deres beredskab og handlekompetence ved evt. senere ledighed, sygdom eller andre livskriser.

Frem for alt tilstræber vi, at de forløb, der tilrettelægges, opleves meningsfulde for den enkelte.

Vi har taget udgangspunkt i kommunens værdier, og vi har en ambition om at møde borgerne med en imødekomende, fleksibel og løsningsorienteret tilgang og om at løse en bunden opgave bedst muligt og med det mindst mulige ressourceforbrug.

Og vi oplever mere tilfredse borgere. Vi oplever, at de tager ansvar i deres egen sag, og vi oplever generelt bedre resultater – særligt i forhold til fastholdelse; at borgerne ikke vender tilbage i ledighed eller sygmelding.

Bidrag til reformer

Det er ikke kun i Viborg Kommune, der arbejdes på en ny fortolkning af kommunernes myndighedsrolle, og vi har mange henvendelser fra andre kommuner, som ønsker at høre om vores nye tiltag.

Det samme gælder Beskæftigelsesministerens ekspertgruppe - det såkaldte Carsten Koch-udvalg – hvor vi også har bidraget, og vi kan se af de seneste reformer, at der er blevet lyttet.

Vi ser vores paradigmeskifte – en mere individuel og ressourceorienteret tilgang til borgerne - som del af en større bevægelse, der handler om, at vi alle skal tage lidt mere ansvar. Tydeligst udmøntet i forlaget Mandag Morgens projekt "Ressourcedanmark", der sætter velfærdssamfundet til debat. Blandt andet under indtryk af, at vi måske er ved at nå grænsen for, hvad det offentlige kan levere af service og velfærdsydelser.

Jette Lorenzen
Arbejdsmarkedschef
Februar 2015